

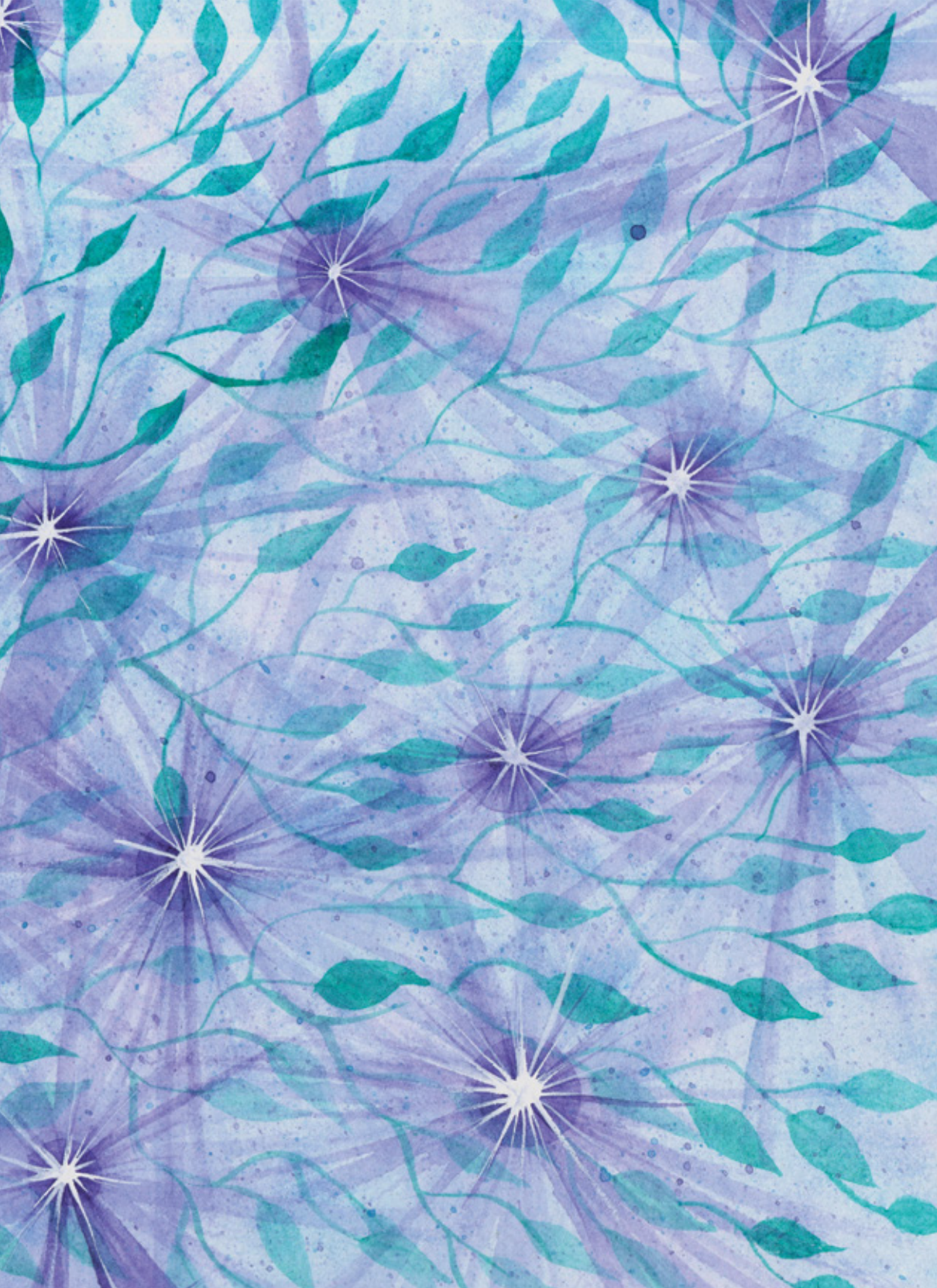
Klampusnii KRONIKOS 2

NERINGA VAITKUTĖ

Klampynių Kronikos

Knygos leidimą remia:

LIETUVOS
KULTŪROS
TARYBA

LIETUVOS RESPUBLIKOS
KULTŪROS MINISTERIJA

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama
Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo
bibliotekos Nacionalinės bibliografijos
duomenų banke (NBDB).

© Tekstas, Neringa Vaitkutė, 2020
© Iliustracijos, Neringa Vaitkutė, 2020
© Leidykla „Nieko rimto“, 2021

ISBN 978-609-441-723-8

Neringa Vaithutė

KlAMPYnių
KRONIKOS³
PAMIRŠTI DIEVAI

Illustravo Neringa Vaithutė

Vilnius
2021

Ivadas

Mūsų šeima gyvena mažame miestelyje, paslaptinių rūku alsuojančių pelkių ir šimtamečių miškų gilumoje.

Į Mažąsias Klampynes veda rodyklėmis nepažymėti keliai, todėl išties lengva pražiopsojus reikiamą posūkį nušvilpti į Uteną ar Zarasus, o gal ir Švenčionis. Tačiau jei esate tikras keistuolis ir nujaučiate, kad jūsų laukia dar neatrasti stebuklai, vieną gražią dieną būtinai pastebėsite duobėtą vieškelį, besidriekiantį į šėmą neperžvelgiamą miglą.

Pasukę šiuo keliu netrukus išriedėsite į žalsvą brandaus miško prietamą, kurios gilumoje nuodingai švytės virš kerplėšų plevenančios žaltvykslės.

Jei pamatysit pakelėje draugiškai mojančią kipšą, nesustokite. Velniūkščiai dažnai tyko neatsargių keliautojų, kad nusivilioję pradangintų šaltoje pelkės akivarų tamsoje.

Besižvalgydami pro langus tikrai išvysite tarp medžių švytuojant ilgus plaukus ar balto drabužio kraštą. Tai bus laumė,

keliaujanti į paupį velėti žlugto ar kopianti į kalvas užkalbėti žolynų, ugnies ir vandens.

Pasiekę sraunią, karklų ir žilvičių sąžalynais vingiuojančią upę Klampynėlę, sukite kairėn. Tada, užkopę į laukiniais žolynais apaugusią kalvą, pamatysite iš už medžių marguojant Mažųjų Klampynių stogus ir aukštą miesto gaisrinės bokštą.

Mūsų žaliai dažytą namelį jums parodys kiekvienas klampynietis, juk esame tikros miestelio įžymybės. Paklauskite, kur gyvena Agata ir Aringas, amžinai įsipainiojantys į kebias istorijas. Paminėkite jų jaunėlę sesutę Smiltę. Landžią ir smalsią, gudrią lyg kemsyno žebenkštis.

Esu tikra, pirmas jūsų sutiktas praeivis pamojęs ranka pasakys:
– A, šitie pajodžargos! Važiuokit kairėn, tada sukit dešinėn, tada vėl dešinėn ir iškart pamatysite žalią namuką raudonu stogu su vėtrunge ant kraigo! Kiaunių gatvė 9!

Mes dažnai vakarojame virtuvėje ir mielai priimame svečius, todėl galite užėti net nesibeldę. O kol mėgausitės tėtės firminiais blynais, mamos paruoštu troškiniu su daržovėmis, šviežiomis bulvėmis ir baravykais (iškart atsiprašau, gali pasitaikyti kirmėliuotų) ir močiutės surinktų vaistažolių arbata, papasakosime jums daugybę nuostabių istorijų.

Sunku patikėti, bet viskas, ką išgirsite, yra šventa teisybė: laumės, aitvarai, pamiršti senovės dievai, nuostabūs devyniaragis elnias ir iš tolimosios Šiaurės atklydę broliai milžinai...

O kol mes verpsime pasakojimo siūlus, sode tyliai krizens
naujų kiaulysčių prasimanę kipšai, iš upės gilumos išplauks ir vėl
panirs blyški šalta undinė ir visa reginti mėnulio pilnatis negai-
lėdama pils ant Mažųjų Klampynių stebuklingą sidabro šviesą.

Kovas. Drasuolis

Vakar į Mažąsias Klampynes iš tolimųjų miškų parkeliavo žaltvykslės ir visi suprato: žiema traukiasi. Nors kovo pradžioje stogus ir gatves merkė drėgna bjauri lijundra, o spalvos tebemiegojo darganos pilkumoje, pro negyvos žolės tankynę atkakliai skverbėsi pirmieji šalpusnių žiedai.

Ryto tylą sudaužydavo linksmi paukščių pašnekesiai, krūmuose laigė žvalios zylės, pasakodamos viena kitai, kur ketina sukti lizdus.

Kitaip lašėjo nuo stogų vanduo, patraukus nosimi buvo galima suuosti malonų drėgnos žemės kvapą, o visą žiemą tylėjusios laumės vėl ėmė traukti dainas Klampynes supančių kalvų viršūnėse.

Kad ir trumpam išbėgę į lauką ir gavę lašelį šykščios kovo šviesos, augome siaubingai greitai. Mama juokavo girdinti, kaip per siūles braška mūsų drabužiai.

Aringas tebelakstė į sendaikčių krautuvę, bet nieko nepirko.

Dabar jis stypsojo prisipaudęs prie stiklo, godžiai spoksojo į vitrinoje gulintį žvilgų kompasą, rijo seiles ir be paliovos dūsavo.

Supratau, kodėl brolis taip susižavėjo. Tokio gražaus ir paslaptingo daikto Mažosiose Klampynėse dar nėra buvę.

Bronzinis, lengva laiko patina apsitraukęs kompasas blausiai žvilgėjo, išgaubtu stiklu dengiamą ciferblatą puošė kruopščiai išgraviruoti žvaigždynai ir zodiako ženklai, o aplinkui rodyklę puikavosi sudėtinga vėjų rožė.

Aringas taupė ilgiau nei mėnesį. Pasiskolino pinigų iš Smiltės ir manęs, kelis banknotus (slapčia vienas nuo kito) broliui įdavė tėvai, tačiau vis dar buvo toli gražu iki reikiamos sumos.

Kas rytą brolis atlikdavo įprastą ritualą: prieš eidamas į pamokas suko pro senamiestį, sustodavo prie sendaikčių krautuvės, palaukdavo, kol pakils žaliuzės, alkūne nubraukdavo aprasojusią vitriną ir įsitikinęs, kad kompasas tebėra, laimingas pėdindavo į mokyklą.

Nugirdusi apie brolio kančias, teta Adelė atsiuntė išankstinę gimtadienio dovaną. Lygiai tiek, kiek broliui trūko, kad kompasas atsidurtų jo kambaryje ant knygų lentynos.

Pirkinio keliavome visi trys. Aringas žingsniavo išsišiepęs iki ausų, plačiai mojuodamas rankomis ir iš jaudulio tauškė neužsičiaupdamas, o paskui jį – tarsi iškilminga palyda – pėdinome mes su Smilte.

Brolis priėjo prie krautuvės, pasitaisė striukę, paskutinį kartą pažvelgė į vitriną ir staiga subliūško tarsi įplėštas kamuolys.

Kompaso ten nebebuvo.

Vietoj jo vitrinos viduryje stypsojo neskoninga porceliano skulptūra. Garbanota šviesiaplaukė piemenaitė glaudė glėbyje sutrikusį ėriuką. Rausvaskruostė mergaitė gudriai šypsojosi. Matyt, džiaugėsi iš ėriuko pagaminsianti skanią šventinę vakarienę.

Brolis apsisuko ir netaręs nė žodžio nuspūdino namo. Nulėdėjome Aringą gailėsčio kupiniais žvilgsniais.

– Įdomu, kas mus aplenkė? – sušnypštė Smiltė. – Aš jam kaltūną nuraučiau.

– Nesuprantu, iš kur atsiranda tokių niekšų, – karštai priitariau, – visas miestelis žino, kaip Aringas nori šito kompas! O svarbiausia, kaip Rūtai pakilo ranka jį parduoti... brolis jau mėnesį varvina seilę prie vitrinos!

Atsakymo ilgai laukti nereikėjo. Pro krautuvės duris išlindo juodaplaukė nepažįstamos merginos galva.

– Ar ko norėjot? – paklausė nepažįstamoji ir išpūtė kramtomosios gumos burbulą. Nosį pakuteno stiprus mėtų aromatas.

– O kur Rūta? – išpoškino Smiltė. Nelabai mandagiai, bet juk buvo kaip reikiant įsiutusi.

– Tetai apendicitas, – noriai paaiškino juodaplaukė, – vargšiukę išvežė tiesiai iš už prekystalio. Kol kas aš viena tvarkausi.

– Atleiskit, – patempiau jaunėlę už rankovės, – perduokite tetai linkėjimų, tegu greičiau sveiksta.

Mes palikome Rūtos dukterėčią ir liūdnai nusliūkinome namų link. Buvo gaila ligoninėje gulinės Rūtos, gaila praradusio kompasą Aringo ir truputį gaila savęs.

Dabar kelias savaites kęsim užsiraukusį brolių, o jis moka sugadinti nuotaiką.

– Agata... – Smiltė sustabdė mane prie kiemo vartelių ir parodė į pavėsinę, – gerai sakoma, kad nelaimė viena nevaikšto. – Žėk, va ir antroji atsiriogolino.

Pamačiusi virš pavėsinės stalo liepsnojant ryškiai raudonų plaukų kupetą, suspaudžiau lūpas ir triukšmingai iškvėpiau pro nosį. Neužtekto jėgų net sudejuoti iš apmaudo.

Į svečius atėjo Morta ir, savaime suprantama, atsitempė savo pasipūtėlį sūnelį. Teko visą vakarą klausytis, koks Jovarėlis protingas, mandagus ir koks nuostabus, o mūsų tėvai spoksos į berniukštį įsimylėjusiomis akimis ir svečiams išėjus puls mūsų auklėti trigubai arčiau nei iki šiol.

Morta, regis, tolima tėčio giminaitė, gyvena kitame Mažųjų Klampynių pakrašty. Ji laikė nediduką grožio saloną, žinojo visas visutėles paskalas, mielai jas nešiojo po miestelį, dažėsi plaukus neįtikėtino raudonumo spalva ir beprotiškai didžiavosi savo vienturčiu sūneliu.

Vos atėjusi į svečius ir gurkštelėjusi kavos, pradėdavo šlovinančią odę Jovaro garbei.

Jovarėlis baigė mokslo metus pačiais geriausiais pažymiais! Jovarėlis savarankiškai tvarko namus ir jam nereikia kaskart to priminti. Jovarėlis mokosi griežti smuiku ir jau įveikė neapsakomai sunkią sonatą, kurią profesionalai groja su klaidomis! Jovarėlis paaukojo visus kišenpinigius gyvūnų prieglaudai! Jovarėlis laimėjo pirmą vietą rajono matematikos olimpiadoje!

Vieną kartą neapsikentusi paklausiau, ar tik ne Jovarėlis su-
tvėrė visatą. Buvau išprašyta iš už stalo be deserto, o svečiams
išėjus gavau pylos.

Man regis, Morta ateidavo pas mus tik tam, kad pasigirtų, ir
nesupratau, kaip tėvai tai pakenčia. Suaugusių žmonių santykiai
klaidūs kaip dygliuoti brūzgynai, sveiku protu neįmanoma jų
suvokti. Tikiuosi, aš suaugusi vis dar mokėsiu rėžti tiesą į akis.

Pats giriamasis sėdėdavo prie stalo oriai ištempęs baltinių
apykaklės sukaustytą kaklą, kartkartėmis pakeldavo ranką pa-
sitaisyti kaklaraiščio, solidžiai kalbėdavosi su suaugusiaisiais ir
nesiveržė bendrauti su mūsų trijule.

Jis visada atrodydavo tvarkingas ir išpuoselėtas, nuo žvilgan-
čių batų iki pat prilaižytų juodutėlių plaukų galiukų.

Vogčiomis vadindavome Jovarą Pasaulio bamba, šaipydavomės
jam už nugaros, bet giliai širdyje aš gailėjau šito tylaus, nevaikiškai
rimto berniuko, kuriam niekada gyvenime neišpuolė proga žmo-
niškai pakvailioti ir patirti, kaip nuostabu vasarą basomis maknoti
per saulės įšildytą purvą, valytis murzinas rankas į marškinėlius,
prisidirbus nesąmonių gauti namų arešto ir lėkti kaip akis išdegus,
nes už kampo tyko dar nepatirti nuotyčiai.

Labai nustebau pamačiusi, kad pavėsinėje sėdi tik Morta, o
Jovaro greta nėra. Gal susirgo? Tokiu oru Mažosiose Klampy-
nėse kas antras braukia snargliuotą nosį ir iš visų pusių girdėti
kosulys.

Turinyš

Įvadas

5

Kovas. Drąsuolis

8

Balandis. Pamišti dievai

25

Gegužė. Ugnis šulinyje

59

Liepa. Paslaptinas užsakymas

86

Rugsėjis. Staselės marmalas

124

Gruodis. Šiaurės milžinai

160

Balandis. Karantinas

192

Fantastikos mėgėjams puikiai pažįstama autorė Neringa Vaitkutė toliau tęsia skaitytojų ir literatūros kritikų pamėgtą knygų seriją apie paslaptingus įvykius Mažųjų Klampynių miestelyje. Šioje knygoje ir toliau meistriškai derinamos šiuolaikinių vaikų gyvenimo aktualijos, senovės lietuvių mitologija ir šiurpūs, netikėti nuotyčiai. Mažosiose Klampynėse retkarčiais siautėja nenaudėliai kipšai, nesunkiai rasi bent kelis vaiduoklių namus, o kelius į miestelį saugo senieji baltų dievai. Čia nebūna nuobodu: tą žino šaunieji dvyniai Agata ir Aringas, pasiryžę įminti visas Mažųjų Klampynių mįsles. Knygą įtaigiai iliustravo pati autorė.

2013 m. už knygą „Vaivorykščių arkos“ rašytoja Neringa Vaitkutė gavo reikšmingiausio metų debiuto apdovanojimą. Pirmasis autorės kūrinys apie Agatos, Aringo ir jų mažosios sesutės Smiltės nuotykius „Klampynių kronikos“ 2018 m. buvo apdovanojamas Prano Mašiotų premija už geriausią metų knygą vaikams ir paaugliams bei buvo nominuotas Metų knygos vaikams rinkimuose. Antrasis pasakojimas apie nuotykius Mažųjų Klampynių miestelyje „Klampynių kronikos. Neramios dienos“ 2020 m. taip pat nominuotas Metų knygos vaikams rinkimuose.

KITOS NERINGOS VAITKUTĖS KNYGOS:

„Vaivorykščių arkų“ trilogija

„*Vaivorykščių arkos*“

„*Titnago plunksna*“

„*Šnabždesiai bedugnėje*“

„Tamsos“ trilogija

„*Tamsa, kuri prabudo*“

„*Miestas be padangės*“

„*Devynetas tamsos nešėjų*“

„*Neišduosiu tavęs*“

„*Klampynių kronikos*“

„*Klampynių kronikos. Neramios dienos*“

Redaktorė Giedrė Kmitienė

Korektorė Eglė Devižytė

Maketavo Miglė Dilytė

Tiražas 3000 egz.

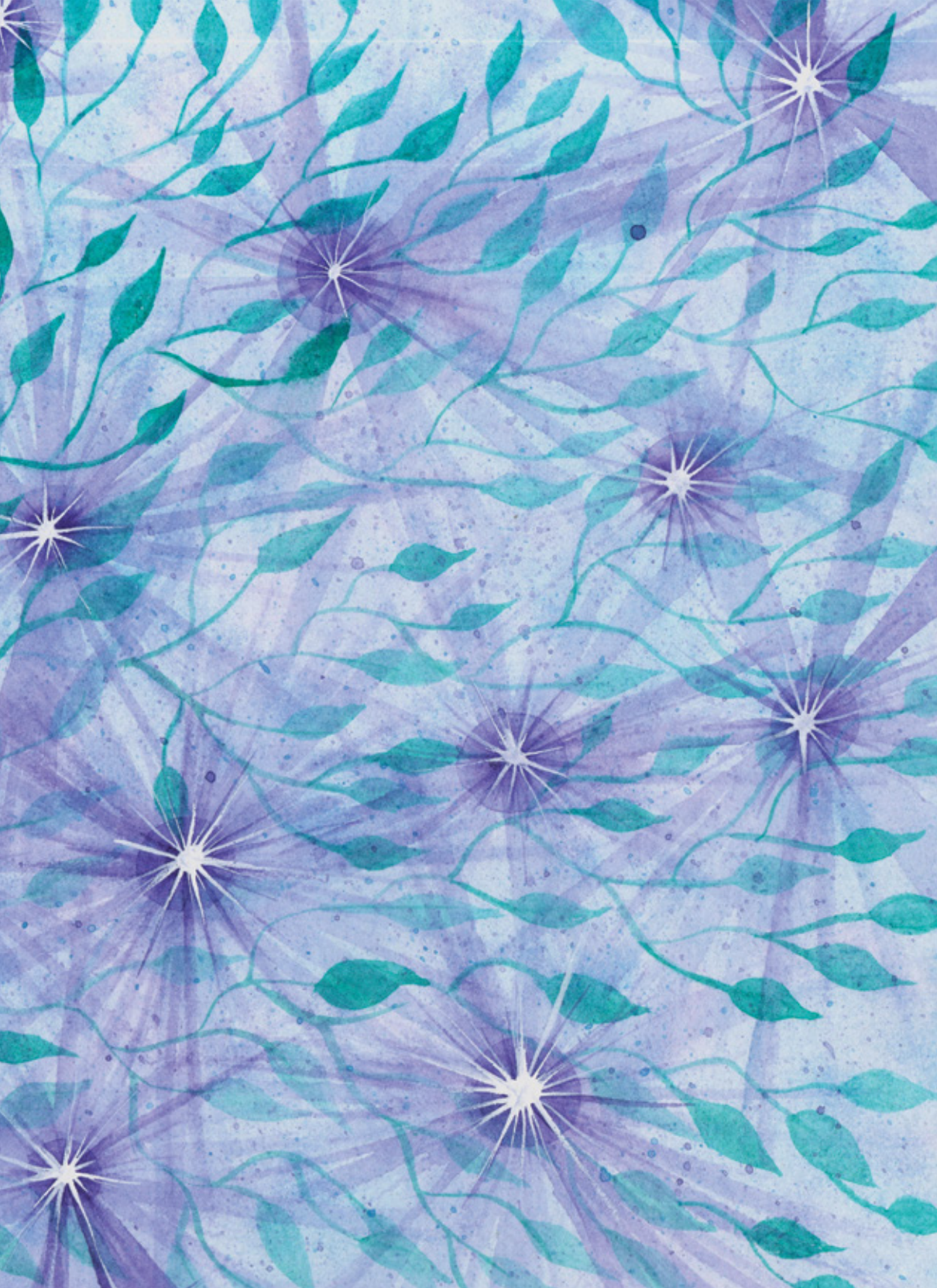
Išleido leidykla „Nieko rimto“

Dūmų g. 3A, LT-11119 Vilnius

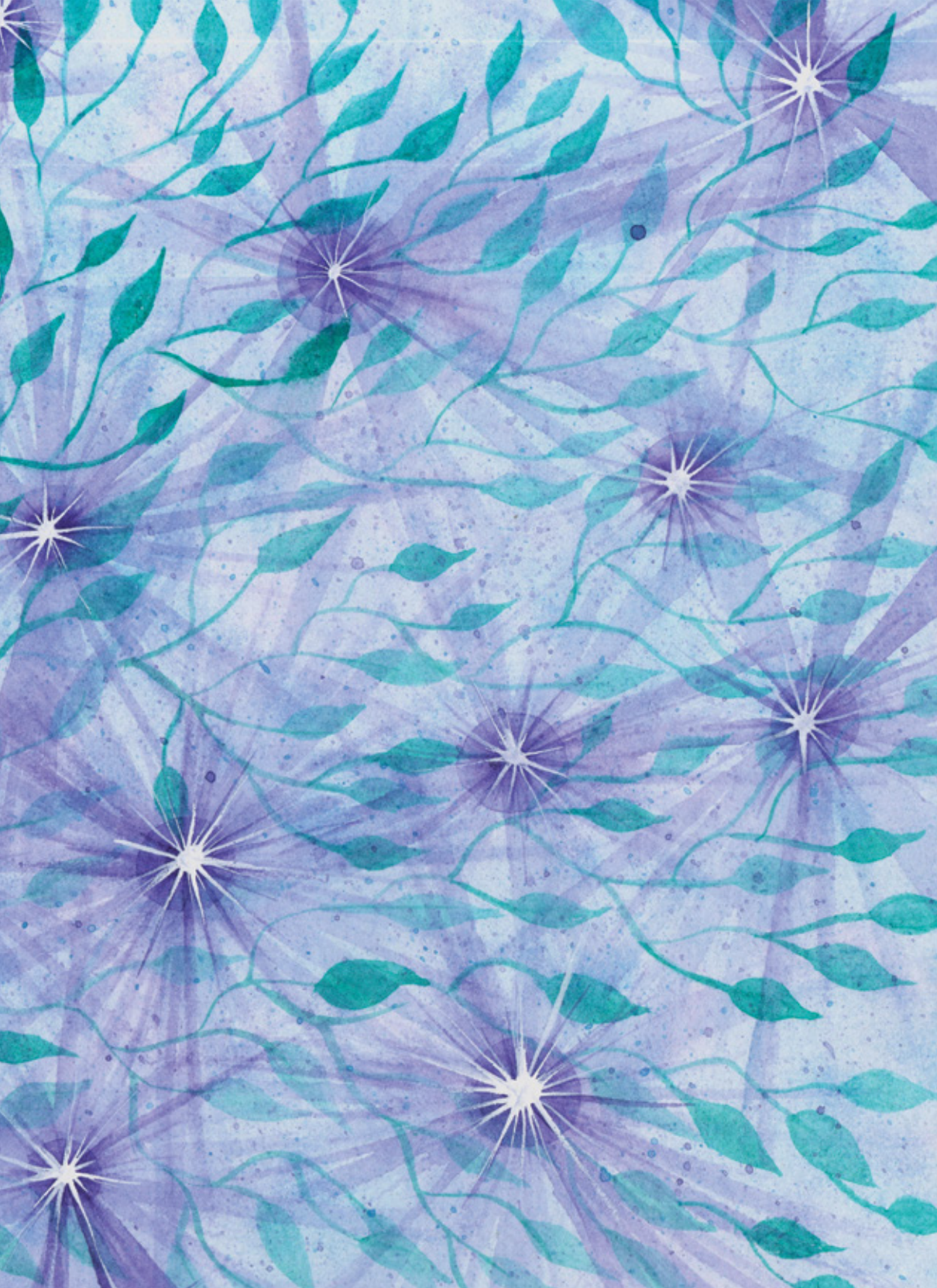
www.niekorimto.lt

Spausdino UAB BALTO print

Utenos g. 41A, LT-08217 Vilnius

*Į Mažąsias Klampynes veda rodyklėmis
nepažymėti keliai, todėl išties lengva pražiopsojus
reikiamą posūkį nušvilpti į Uteną ar Zarasus, o gal ir
Švenčionis. Tačiau jei esate tikras keistuolis ir nujaučiate,
kad jūsų laukia dar neatrasti stebuklai, vieną gražią dieną
būtinai pastebėsite duobėtą vieškelį, besidriekiantį į šėmą
neperžvelgiamą miglą.*

Mažosios Klampynės – pilnas paslapčių ir stebuklų
miestelis, o Agata, Aringas ir Smiltė – neabejotinai
dažniausiai į visokius šiurpius, keistus ir labai įdomius
nuotykius įsivieliantys jo gyventojai.

Šiemet dvi seserys ir brolis patirs dar daugiau
stebuklingų įvykių. Jų laukia ir Nemiegalių vienkiemio
paslaptys, ir nepageidaujama viešnia, ir kipšų išdaigos,
ir net pirmoji Agatos meilė. O ar girdėjote legendą apie
stebuklingą devyniaragį elnią, kuris pasirodo tik kartą
metuose, kad ant savo šakotų ragų parneštų saulę ir vėl
galėtų ateiti pavasaris? Jei užsuksite į Mažąsias
Klampynes, galbūt ir jį pavyks susitikti.

www.niekorimto.lt

Užsuk, net jei tu ir ne vaikas

ISBN 978-609-441-723-8

9 786094 417238

